

andret, vil jeg dog raade til, at Sagen henvises til et Udvalg; men jeg vil ønske og haabe, at det eventuelle Udvalg vil tage denne Sag under alvorlig Behandling, og jeg vil nære det Haab, at den høitærede Indenrigsminister vil hjælpe Rigsdagen til, at vi komme bort fra det ulykkelige Embedsmasteri, der her er tilveiebragt, som ikke blot er aldeles unødvendigt, men i høi Grad bidrager til at fordyre Statsbanedriften. Med disse Ord skal jeg tillade mig at anbefale Sagens videre Fremme.

Anderfen (Thisted Amts 3die Valgkreds): Det ærede Medlem for Odense Amts 3die Valgkreds (Bernsen) tog sit Udgangspunkt, hvis jeg forstod ham rigtigt, væsentligt i de Forhandlinger, som gik forud for Statens Overtagelse af de sjællandske Jernbaner. Det ærede Medlem søgte at godtgjøre, hvad jeg ogsaa nok tror lykkedes ham, at det Mindretal, som den Gang modsatte sig Statens Overtagelse af de sjællandske Jernbaner, i alt Væsenligt havde faaet Ret i sine da udtalte Ansæelser. Men jeg tror ikke, at det ærede Medlem havde Ret i at tage sit Udgangspunkt fra dette Tidspunkt, idet jeg, naaget jeg er fuldkommen enig med det ærede Medlem om, at Statsbanedriften, saaledes som den har vilst sig her hos os, ikke kan siges at være økonomisk rigtig, saa tror jeg dog ikke, at det, der skete i 1879—80, nemlig at Staten kjøbte de sjællandske Jernbaner, var Andet end en logisk Konsekvens af, hvad der skete i 1866—67, da man besluttede sig til for Statens Regning definitivt at overtage Driften af de jøbst-fynske Baner. Naar Staten først havde overtaget denne Drift, finder jeg det fuldstændigt i sin Orden, at man ogsaa overtager Driften af de sjællandske Jernbaner. Det ærede Medlem var meget misfornøiet med Regnskabet, med det økonomiske Udbytte af Statsbanedriften i de senere Aar. Ja, det har vistnok det ærede Medlem til en vis Grad Ret i, men naar han paa en Maade sammenblander to Ting, der strengt taget ikke vedkomme hinanden, nemlig det egentlige Udbytte af Statsbanedriften og det, som det ærede Medlem kalder Statstilskud, som dog ikke er gaaet som Tilskud til Driften, men som Beløb, der ere gaaede ud af Statskassen til Anlæg eller Udvidelse af de bestaaende Jernbaner, saa forekommer det mig, at det ikke kan gaa an at drage den ene Sum fra den anden og tage dette udkomne Provenue som det eneste Udbytte af Aarets Drift. I den Henseende tror jeg, at det ærede Medlem tager fejl, eller ogsaa har jeg misforstaaet, hvad det ærede Medlem mente. Han var ligeledes

meget misfornøiet med det store pekuniære Offer, som Staten havde bragt ved at drive Banerne i de senere Aar. Ja, det er muligt; jeg tror som sagt, at det ærede Medlem har Ret i, at selve Administrationen er bleven noget for stor og som Følge deraf ogsaa noget for kostbar. Det ærede Medlem var ligeledes meget misfornøiet med, at der var oprettet et saakaldet Jernbaneraad. Det tror jeg dog er en meget praktisk Foranstaltning. Hvor vidt den virker i den Rind, som har været Formaalet for den, har jeg ikke nogen Anelse om, da jeg ikke har haft Leilighed til at studere Frugterne af dens Virksomhed; men det forekommer mig overordentlig praktisk, at en Institution, der som Statsbanerne omfatter saa overordentlig betydelige Interesser, sørger for at komme paa den bedst mulige Fod med det egentlige store Publikum, og det opnaas ganske godt og fornøistigt ved at tilkalde Mænd fra alle Egne af Landet og i alle Livsstillinger for at høre deres Raad. Det ærede Medlem sluttede med at sige, at det Æneste, der var opnaaet ved Statsdriften af Jernbanerne, var nogle Slag, men deri kan jeg ikke være enig med ham. Det maa dog nævnes, at der er opnaaet Noget, som har en ikke ringe Betydning. Foruden det, som var tilsiget opnaaet, nemlig Ænsartethed i samtlige Jernbaners Bestyrelse, Ænsartethed i Driftsmaaden, foruden dette er der opnaaet Ænsartethed i Taxterne, og jeg vil gjøre opmærksom paa, at det trafikkerende Publikum derved har opnaaet en ikke ringe Fordel, idet jeg nok tror, at Godstaxterne her for de sjællandske Jernbaners Vedkommende, naar man sammenligner Forholdene med den Tid, da de dreves af det private Selskab, nu ere nedsatte med omtrent 20 pCt. Denne Nedsættelse er absolut kommen det trafikkerende Publikum til Gode, og det er dog et Moment, man vel maa tage i Betragtning, naar man ser paa Lys- og Skyggesiderne ved Statskassens Overtagelse af de sjællandske Jernbaners Drift, hvilket det ærede Medlem vist ikke har gjort. Hvad for Øvrigt selve den økonomiske Side af Statsbanedriften angaar, saa var jeg, som jeg tillod mig at sige i Begyndelsen af mit Foredrag, enig med den første ærede Taler i, at det er efter mit Skjøn uheldigt. Jeg skal tillade mig at minde om et Mindretals Udtalelse fra det Tidspunkt, da Sagen om Statsbanedrift eller Privatdrift blev endelig afgjort, nemlig fra 1866—67, en Udtalelse fra Mindretallet i Udvalgsbetænkningen, som efter mit Skjøn mere end noget Andet er bleven fuldstændigt stadfæstet. Jeg skal med den ærede For-